

Adattármustra. Hírgyűjtemények

A sorozat egyes számaiban független szakemberek értékelik a magyar nyelvű internet könyvtári szempontból érdekes tartalomszolgáltatásait megadott szempontok szerint; ez alkalommal a hírgyűjteményeket. A bírálatok a használók számára fontos kezelőfelülettel, keresőrendszerrel, tartalommal és metaadatokkal foglalkoznak. Az értékelések egyrészt segítséget nyújtanak a rendszerek minél eredményesebb használatához, másrészt felhívják a fejlesztők és karbantartók figyelmét a szolgáltatás hiányosságaira, a jövőbeli minőségi javítások érdekében.

Google Hírek

Honlap: <http://hirek.google.hu>
Fenntartó: Google Inc.
Értékelés dátuma: 2009. március 15–16.
Értékelő: Drótos László

Általános értékelés

A *Google Hírek* (eredeti nevén: *Google News*) egyike a Google specializált keresőinek, sőt az óriáscég egyik legelső, sikeresnek bizonyult próbálkozása volt, amellyel túllépett a szimpla webes kereső fejlesztésén. A 2001. szeptemberi terroristámadás után megnövekedett hírehség inspirálta szolgáltatás 2002 áprilisában jelent meg tesztváltozatban és 2006 elején hagyta el a fejlesztési fázist jelző „béta” szót a logójából (bár a részletes keresés magyar felületén ez még mindig ott van). A kezdőlap piros betűs felirata szerint 25 ezer hírforrás adatai között lehet keresni egy hónapra visszamenőleg. De van egy külön archívum is, amelyben akár kétszáz éves híreket is megtalálhatunk – igaz ez a része elsősorban angol nyelvű forrásokat tartalmaz. Jelenleg 61-féle területi és nyelvi változata van a szolgáltatásnak, köztük most már a magyar is, amelyet 2008-ban, éppen karácsony előtt jelentettek be. A *hirek.google.hu* az ismertetője szerint több mint 200 magyar nyelvű forrásból gyűjti a híreket, és a kezdőlapon 15 percenként frissíti a legfontosabbakat. Hogy melyek a vezető hírek, valamint hogy melyek az azonos témájúak és hogy a hat tematikus kategória közül hova sorolják be őket, azt automatikus algoritmusok döntenek el: a szolgáltatás emberi – vagyis szerkesztői – közreműködés nélkül működik. A Google

természetesen csak leindexeli a híreket és egy szokásos egysoros gyorskeresőt, egy űrlapos részletes keresőt, valamint RSS hírcsatornákat nyújt hozzájuk, de ha a felhasználó valamelyik hír címére vagy az azt illusztráló képecskére kattint, akkor az eredeti forrás szerverére kerül, és ott olvashatja el a teljes szöveget. (Mivel a hírforrások között előfizetéshez kötöttek is vannak, ezt nem mindenki teheti meg minden esetben.)

A tesztelés során talált három fontosabb hiányosság a következő:

- Nincsen lista a hírforrásokról és az azokból begyűjtött hírek mennyiségéről, így nem állapítható meg, hogy mennyire fedi le a hírkereső a hazai és a határon túli magyar online médiát. Ezt az információt a Google a többi nyelv esetében is titkolja, így csak hosszas próbálgatás és számolgatás alapján lehet valamelyes képet alkotni az adattár méretéről és kiterjedéséről.
- A magyar felületről nem érhető el az archívumkereső és több más opció sem, pedig az archívumban is van magyar anyag, és az olyan plusz funkciók is hasznosak lennének az angolul nem tudóknak, mint az e-mailben küldött értesítés megadott témájú hírekről, vagy a mobiltelefonos felület. Jó volna mielőbb teljes értékűvé tenni a magyar verziót is.
- A teljesen automatikus működés időnként kellemtelen vagy mulatságos eredményekre vezet, mivel a magyar hírforrások száma és mérete valószínűleg nem ad elegendően nagy halmazt az automatikus osztályozás számára. Ezt még tovább súlyosbítja a magyar nyelv gépi elemzésének nehézsége. Ezért van az, hogy azonos csoportba kerülhetnek eléggé különböző hírek; vagy rossz témakör alá sorolódnak egyesek (a tesztelés idején pl. a „Szórakozás” rovat vezető híre ez volt: „Előállították Toroczkai Lászlót”); vagy a

címlapon lehetnek sokáig olyan, amúgy teljesen érdektelen bulvárhírek, amelyeket sok médium átvett és így magas fontossági pontszámot kaptak a rendszertől. Ezekben a problémákban úgy lehetne valamelyest segíteni, hogy ha az eredeti források részletes és nagyjából egységes metaadatokkal látnák el a híreiket, vagy ha a Google bevezetné a hírek közösségi címkézésének lehetőségét – addig is, amíg a gépi intelligencia nem éri el azt a szintet, hogy az egyszerű statisztikai számítások helyett/mellett a szövegek értelmét is figyelembe tudja majd venni az osztályozásnál.

Összefoglalva: A Google Hírek abban tér el a többi hírgyűjtő oldaltól, hogy megpróbálja automatikusan szétválogatni a híreket témakörök szerint, és egybecsoportosítani az azonos tartalmúakat, így a felhasználó nem egyszerűen csak főcímekeket lát a kezdőoldalon, hanem rovatokat és azokon belül az aktuális események szerinti hírcsokrokat, amelyeket kibontva eljuthat az eredeti forrásokhoz. Bár a kezdőlap elrendezése a hírportálokra emlékeztet, sőt valamennyire még személyre is szabható (1. ábra), de valójában a *hirek.google.hu* oldal nem a legjobb választás arra, hogy itt fussuk át a napi eseményeket, mert ennél egy emberi közreműködéssel szerkesztett portáloldal sokkal többet és jobbat nyújt. Alkalmassá válik arra, hogy egyszerre keressünk szinte valamennyi fontos hazai és akár külföldi hírforrás elmúlt havi anyagában, és az azonos szövegű „másolatokat” kibontva, azt is jól érzékelhetjük, ahogy egy-egy hír végiggyűrűzik a médián. Ha pedig a még nem magyarított hosszú távú archívumból is lesz honosított változat, amit visszamenőlegesen is feltöltenek (valamint megoldják a gyakran tévesen felismert dátumok problémáját), akkor a legfontosabb magyar hírgyűjteménnyé válhat a Google adattára.

Részletes értékelés

Felület, használhatóság, segítség

- A híroldalaknak és a találati listáknak a Google-nál megszokott minimalista külalakjuk van, amely jól működik minden böngészővel és mindenféle képernyő-felbontással: fehér háttér, kevés szín (bár az egyes tematikus rovatoknak külön színkódjuk van, ám az is csak egy vékony vonal), és minden felirat vagy menüpont szöveges. Csupán a hírekhez kapcsolódó kis képek teszik érdekesebbé az oldalakat, de még ezek is eltüntethetők, ha a „Szöveges változat”-ra kattintunk, így teljesen akadálymentesíthető a felület. Az egyetlen saját látványelem a nagyméretű logó, amit sajnos elfelejtettek magyarítani, pedig az egyéb

nyelvű változatoknál mindenhol átírták benne a „News” szót.

- A legtöbb helyet természetesen maguk a hírek foglalják el, egy kéthasábos, jól tagolt elrendezésben. A hír címe alatt a forrása, a begyűjtési/frissítési időpontja (kicsit magyartalanul, pl.: „8 óra ezelőtt”), és első maximum 250 karaktere olvasható, melyet további egy-két hasonló cikk címe és forrása követ, végül egy szintén nem túl szerencsésen magyarított (pl. „mind a(z) 18 cikk”) felirat, melyre kattintva megnézhetjük a többi, hasonló témájú hírt is. Kicsit meglepő, hogy ilyenkor valójában nem 18 tétel jelenik meg, hanem mondjuk csak 5, mert az azonos szövegű híreket a rendszer csak egy példányban mutatja meg, és csak a „mutassa a másolatokat is” feliratra klikkelve kapjuk meg a teljes listát.
- A kezdőoldalon választási lehetőséget egyrészt a bal oldalon levő hat témakör menüje kínál: *Nemzetközi, Magyarország, Üzleti élet, Tudomány/technológia, Sport, Szórakozás*, valamint a hetedik: a *Fő hírek*, ami a kezdőlapra visz vissza. Másrészt egy lenyitható menüvel beállíthatjuk, hogy mely ország – és esetleg azon belül melyik nyelv – híreit kívánjuk látni. Ennek a menünek a legelső pontja a „Személyre szabott hírek”. Ha ezt választjuk, akkor megjelenik egy kis belső ablak, amivel nemcsak a kezdőlap elrendezését módosíthatjuk, hanem beállíthatjuk azt is, hogy mely témakörökből szeretnénk több vagy kevesebb hírt látni, sőt saját témaköröket (paneleket) is hozzáadhatunk az oldalhoz (keresőkérdések megadásával), továbbá más nyelvű változatokból is átvehetünk tematikus paneleket. Mindezt nemcsak a saját gépünk jegyzi meg egy cookie segítségével, hanem ha van Google fiókunk, akkor ott is eltárolhatjuk a beállításokat, és ott aztán bármely gépről bejelentkezve az egyedi, személyre szabott napilapunkat olvasgathatjuk.
- Keresésre egy egysoros gyorskeresővel, valamint egy bonyolultabb részletes úrlappal van lehetőségünk, de lefuttathatjuk a kérdésünket a Google jól ismert webes keresőgépén is, valamint van egy ugrópont a *Google Blogkeresőre* is, hiszen a blogok jó alternatívát jelenthetnek a hivatalos hírforrások mellett. Kár, hogy ilyenkor újra be kell írunk a keresőkérdést; jobb lett volna ezt is egy további nyomógombbal megoldani, a weben való kereséshez hasonlóan. RSS/Atom csatornák (2. ábra) nemcsak a főlaphoz és az egyes témakörökhöz, hanem saját keresésekhez is beállíthatók, így egy RSS aggregátor oldalon vagy a honlapunkba/blogunkba beépítve saját „hírügynökséget” hozhatunk létre, amely a világ 25 ezer forrásából ontja a kedvenc témáinkban megjelenő információkat.

Google News
Keressen és tallózzon 25 000 hírforrás folyamatosan frissített hírei között.

Hírek keresése | Keresés az interneten

Részletes hírkéréses | Blogok közötti keresés

Automatikusan készült: 13 perc ezelőtt

Fő hírek

Nemzetközi

Magyarország

Üzleti élet

Tudomány/technológia

Sport

Szórakozás

Szöveges változat

Hagyományos változat

RSS | Atom

A Feedekről

Fő hírek

Személyre szabott hírek

Személyre szabott hírek

Magyarország

Üzleti élet

Tudomány/technológia

Sport

Szórakozás

Normál panel hozzáadása

Egyéni panel hozzáadása

Elrendezés mentése

Alapértelmezett oldal visszaállítása

Nemzetközi »

Magyarország »

Sólyom László ünnepi kálváriája

168 Óra - 20 óra ezelőtt

Sólyom Lászlónak végül sikerült eljutnia a romániai Nyergestetőre, ahol március 15-e alkalmából beszédet mondott és felállította saját kopjafáját. Előzőleg a román hatóságok nem adták meg repülőgépnél a leszállási engedélyt, ezért autóval utazott ...

Félnék a románok Sólyom Lászlótól Magyar Hírlap

Kopjafát állított Nyergestetőn Sólyom László MTI

tenyek.tv2.hu/ - Világgyazdaság - hvg.hu - Hír TV

mind a(z) 111 cikk »

Szász Jenő a viták ellenére is megőrizte elnöki tisztségét

MRI-Kossuth Rádió - 10 óra ezelőtt

Szász Jenő maradt az erdélyi Magyar Polgári Párt elnöke, miután a szervezet kibővített kongresszusa megerősítette tisztségében. A gyergyószentmiklósi szavazást viták előzték meg: Csinta Samu, a párt háromszéki szervezetének ügyvezető elnöke azt kérte ...

Szász Jenő marad továbbra is az MPP elnöke Kitekintő

Szász Jenő maradt az MPP elnöke Origo

Online Erdélyi Krónika - Erdély.ma - Magyar Nemzet - MTI

mind a(z) 44 cikk »

Nagyra értékelhető Magyarország hozzájárulása a NATO-hoz

Magyar Hírlap - 2009.03.13.

Albánia és Horvátország is megkapja a teljes jogú NATO-tagságot a szervezet áprilisi csúcstalálkozóján. "A NATO kapui ezek után is nyitva maradnak további csatlakozni kívánó országok előtt" – jelentette ki a Magyarország NATO-csatlakozásának tizedik ...

A NATO elégedett Magyarországgal Világgyazdaság

Nekünk a NATO kell? Kitekintő

ECHO TV - Magyar Nemzet - Népszava - Origo

mind a(z) 51 cikk »

Több cikk megjelenítése

Kevesebb cikk megjelenítése

Darabokra hullik az MDF?

Népszava - 3 óra ezelőtt

Az MDF megyei elnökei egyhangúlag álltak ki amellett, hogy ne legyen országos gyűlés az EP-választás előtt - mondta Herényi Károly, az MDF frakcióvezetője vasárnap az MTI-nek. A politikus közölte: Dávid Ibolya pénteken összehívta a megyei elnökök ...

Baliberalis himzés az MDF zászlaján Magyar Hírlap

Hock Zoltán: "Dávid Ibolya lelke nem áll közelebb az MSZP-hez" InfoRádió.hu

Index - Hírszerző - 168 Óra - Fejér Megyei Hírlap

mind a(z) 41 cikk »

Fidesz: Szili nincs tisztában a pécsiek problémáival

Baranya Ma - 2009.03.14.

Pécs | A pécsi Fidesz szerint nem tettek jót a budapesti évek Szili Katalinnak, a polgármesteri címért induló házelnök mozgalomindítóját élesen kritizálják. A hosszú budapesti évek láthatóan nem tettek jót Szili Katalinnak, láthatóan nincs tisztában a ...

Fidesz: Szili nincs tisztában Pécs problémáival Híradó

Hellő, Pécs! címmel mozgalmat indított Szili Katalin ECHO TV

Népszava

mind a(z) 15 cikk »

Vám- és pénzügyőr lövöldözött Kiskunfélegyházán

Origo - 2009.03.14.

Egy pénzügyőr lövöldözött Kiskunfélegyházán szombat hajnalban, miután összeszólalkozott egy szórakozóhely előtt a biztonsági őrökkel. Senki nem sérült meg, a vámost őrizetbe vették. Egy pénzügyőr lövöldözött Kiskunfélegyházán szombat hajnalban egy ...

Hajnali lövöldözés Kiskunfélegyházán Metropolis

Lövöldözött egy pénzügyőr FigyelőNet

mind a(z) 14 cikk »

Több cikk megjelenítése

Kevesebb cikk megjelenítése

A Google Hírek nemzetközi verziói a következő nyelveken érhetők el

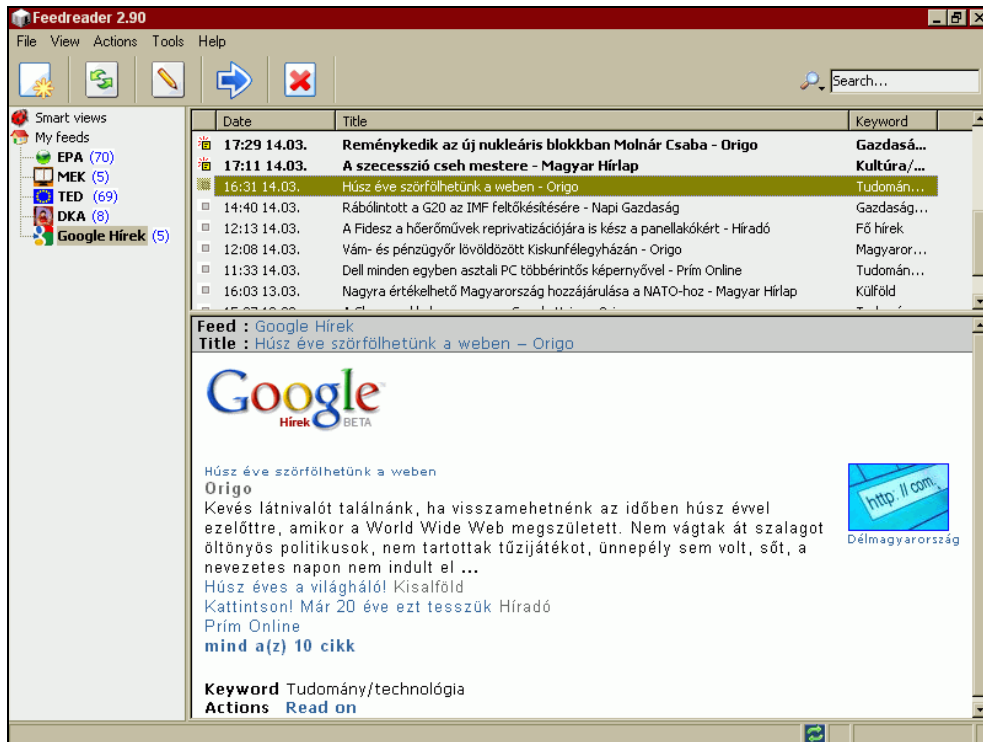
Argentina - Australia - België - Belgique - Botswana - Brasil - Canada English - Canada Français - Česká republika - Chile - Colombia - Cuba - Deutschland - España - Estados Unidos - Ethiopia - France - Ghana - India - Ireland - Italia - Kenya - Magyarország - Malaysia - México - Namibia - Nederland - New Zealand - Nigeria - Norge - Österreich - Pakistan - Perú - Philippines - Polska - Portugal - Schweiz - Singapore - South Africa - Suisse - Sverige - Tanzania - Türkiye - U.K. - U.S. - Uganda - Venezuela - Zimbabwe - Ελλάδα (Greece) - Россия (Russia) - ישראל (Israel) - العالم العربي (Arabic) - भारत (India) - ?????(India) - ?????(India) - ?????(India) - ?????(India) - ?? (Korea) - 中国版 (China) - 台灣版 (Taiwan) - 日本 (Japan) - 香港版 (Hong Kong)

Az ezen az oldalon megjelenő cikkeket egy számítógépes program választotta ki és helyezte el.
A feltüntetett dátum és időpont azt jelzi, hogy az adott cikk mikor került a Google Hírek rendszerébe, vagy mikor frissítették abban.

Hírek keresése | Keresés az interneten

©2009 Google - A Google Hírekről - Súlyó Központ - Súlyó hírszolgáltatók részére - Felhasználási feltételek - Adatvédelmi irányelvek - GOOGLE Főoldal

1. ábra A Google Hírek kezdőlapja az átalakítási lehetőséggel (a kisebb képméret érdekében átszerkesztett ábra)

2. ábra A Google Hírek RSS csatornája a Feedreader kliensben

- Az angol felületen ezen kívül további opciók is vannak: a keresési profilunkhoz illeszkedő hírek adatait RSS helyett elektronikus levélben is kérhetjük; mobiltelefonról is használhatjuk a szolgáltatást, valamint a „normál” és a „szöveges” nézet mellett kérhetünk egy olyan elrendezést is, ahol a képes hírek vannak kiemelve.
- A lap aljáról elérhető súgók közül még csak a szolgáltatás rövid ismertetését és a gyakran ismételt kérdéseket fordították le magyarra, ez utóbbi is csak mindössze hat kérdést és választ tartalmaz. A szolgáltatás részletesebb ismertetőjére vagy a hírszolgáltatók számára írt tájékoztatóra kattintva az angol felületre irányít a rendszer. Ugyanezt teszi, ha visszajelzést szeretnénk küldeni a fejlesztőknek: ezt is csak angol nyelvű űrlapokkal tehetjük meg; kapcsolattartó e-mail címet pedig sehol nem tüntettek fel. Érdekes módon a kezdőlap – a főlegesen nagybetűvel írt – „A Feedeokról” felirat is az angol súgóra mutat, pedig ennek az oldalnak van már magyar változata (news.google.hu/intl/hu_hu/news_feed_terms.html), akárcsak a felhasználói elégedettséget mérő kérdőívnek, ahol ennek ellenére egy „Ezek a Súgó oldalak jelenleg nem elérhetők az Ön nyelvén.” üzenet fogadja a magyarokat.

Kereső funkciók, találatok

- Az egysoros gyorskereső a Google általános webkeresőjéhez hasonló elven működik, s a hírek címében és teljes szövegében egyaránt keres. A beírt szavak automatikusan AND kapcsolatban vannak, de használható az OR operátor és a NOT helyett a szó elé írt mínusz (-) jel is. A kifejezéseket és a neveket idézőjelek közé érdemes írni. Az elmúlt évben a Google-nál módosították a magyar nyelvű kérdések kiértékelési algoritmusán és ez a hírkeresőben is látszik, mert a ragozott vagy ékezethibásnak tekintett szavakat is megtalálja a gép (pl. a *politikai fogoly* kérdésre a *foglyot, foglyok, fogolynak* stb. szavakat tartalmazó hírek is előjönnek, illetve a *koros* kérdésre a *kóros, körös, kőrös* szavakat is lekeresi a program). Ez néha jó, de bizonyos szavaknál vagy speciális kereséseknél nagyszámú hamis találatot is ad és csak az angol súgó eldugott helyén van leírva, hogy hogyan lehet ezt a „fuzzy” üzemmódot kikapcsolni (a megoldás a plusz jel használata: pl. *politikai +fogoly*, illetve *+koros*). Ráadásul a kereső valamennyi nyelv hírei között keres, így a hasonló írású szavak további kavargásokat okozhatnak (írjuk be például a *nap hold* keresőszavakat, amelyek angolul

egészen mást jelentenek). Adott nyelvre nem lehet szűkíteni, csupán annyit lehet kérni a „Beállítások” menüpont alatt, hogy a magyar nyelvű találatok nagyobb súlyt kapjanak a rendezésnél, vagyis előre kerüljenek.

The image shows the Google News search interface with the following sections:

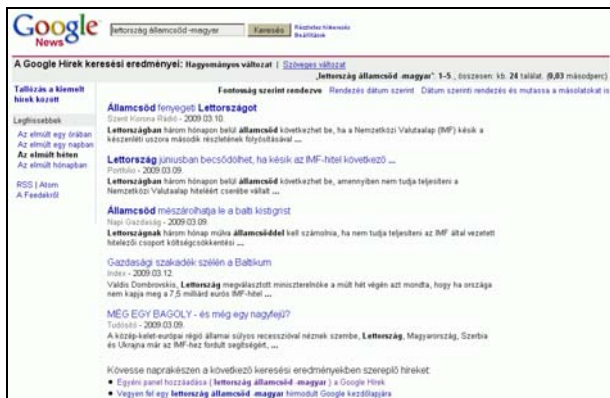
- Találatok keresése:**
 - Tartalmazza ezen szavak **mindegyikét** (with a dropdown menu for sorting: Relevancia fontosság szerint)
 - Tartalmazza pontosan ezt a **kifejezést** (with a dropdown menu for sorting: Relevancia dátum szerint (legújabbtól kezdve))
 - Tartalmazza ezen szavak **legalább egyikét** (with a dropdown menu for sorting: Relevancia dátum szerint (legrégibbétől kezdve))
 - Nem tartalmazza ezeket a szavakat: (with a dropdown menu for sorting: Dátum szerint rendezés és művelet a műveletjelrel)
- Dátum:**
 - A találatok között csak olyan cikkek legyenek, amelyek akkor kerültek a Google Hírek rendszerébe (dropdown: Esemény)
 - A találatok között csak olyan cikkek legyenek, amelyek [márc. 2] és [márc. 16] között kerültek a Google Hírek rendszerébe
- Helyezés:**
 - Csak a megadott **hírforrásból** jelenjen meg cikkem (dropdown: pl. HVG, Figyelő)
 - Csak a **következő helyen található** hírforrásokból jelenjen meg cikkem (dropdown: Ország vagy az Egyesült Államok egyik tagállama)
- Előfordulások:**
 - Olyan találatok megjelenése, amelyekben a keresett kifejezések **itt fordulnak elő** (dropdown: Ezzel a cíkjelen)

3. ábra A részletes kereső űrlapja és a találatok rendezési lehetőségei

- A részletes (másik nevén: speciális) kereső további lehetőségeket kínál, amelyek tulajdonképpen különböző prefixekkel a gyorskeresőbe is beírhatók (pl. *source:MTI*), de mivel egyik keresőhöz sincs magyar súgó, ezért ezek csak próbálgatással tanulhatók meg. Természetesen leg-egyszerűbb ezeket a részletes űrlapon beírni, illetve beállítani (3. ábra), ahol is a keresőkérdés tovább szűkíthető a Google Hírek adatbázisába való bekerülés időpontja szerint (ez nem egyezik meg a hír megjelenési dátumával!), a hírforrás neve vagy származási országa szerint (utóbbit angolul kell beírni!), valamint az alapján is, hogy a keresett szavak a hír főcímében, szövegében, vagy esetleg URL címében forduljanak-e elő. Nagy és érthetetlen hiányosság, hogy az újság-író vagy a hírszerkesztő nevére nem lehet rákeresni egyik keresővel sem, úgy látszik, ezt az adatot nem veszi át, vagy inkább nem tudja átvenni a Google hírgyűjtő robotja. Szintén nagyon hiányzik, hogy nem lehet egy listából kiválasztani a hírforrás nevét, ezt vaktában próbálgatva kell eltalálnunk, ami nem mindig könnyű, hiszen az online újságok neve gyakran eltér a nyomtatottól. Például az űrlapon mintapéldaként ajánlott *HVG* és *Figyelő* valójában *hvg.hu* és *FigyelőNet* formában van az adatbázisban; a súgó által is említett *Népszabadság* viszont sem így, sem pedig *Népszabadság Online*, vagy *nol*, vagy *nol.hu* írásmóddal nem található meg. (Úgy tűnik, hogy szünetel a *Népszabadság* cikkeinek begyűjtése, pedig az egy hónapnál régebbi archívumban még benne van ez a napilap is). Ugyanakkor nem muszáj az újság teljes nevét beírni, hanem elegendő abból egy szó is, de ez azzal jár, hogy például a *Napló* c. lap (eredeti nevén a *Veszprém megyei Napló online portálja*) hírei nem választhatók szét a *Dunántúli Napló* vagy a *Régió Napló* cikkeitől. Van ugyan egy automatikusan megjelenő címlista, amely a begépett betűkkel kezdődő hírforrások közül néhányat felajánl, de ezek között nincsenek magyarok, és még csak nem is a fontosabb külföldi lapokat és hírgyűjtőket javasolja, hanem számunkra teljesen ismeretlen forrásokat.

- A 10-100 között állítható hosszúságú és maximum 1000 tételig megnézhető találati listákat (4. ábra) fontosság és dátum szerint rendezhetjük, vagyis nincsen például hírforrás szerinti rendezési lehetőség. A „fontosság” mértéke a súgó tájékoztatója szerint olyan jellemzőkből adódik össze, mint a hír megjelenési helyeinek jelentősége, a megjelenés gyakorisága, a frissesség, a földrajzi hely, a keresőkérdéshez viszonyított relevancia és a változatosság. Így a rendszer – elvileg – politikai beállítottságtól és világnézettől függetlenül egyenlő esélyt ad minden hírnek, hogy megjelenjen a fontossági listák elején, ha kellően sok és/vagy népszerű forrás tette közzé. Az azonos(nak tűnő) témájú híreket egy csoportba fogva lehetőséget ad a felhasználónak arra, hogy elolvashassa a különböző nézőpontból és stílusban megírt tudósításokat ugyanarról a dologról. A dátum szerinti rendezéssel pedig követni lehet egy-egy ügy kibontakozását a médiában. Persze a gyakorlatban ez nem működik ilyen ideálisan: az egyes hírcsokrokba oda nem való cikkek is keverednek (pl. a tesztelés idején kiemelt „20 éves a web” témájú csoportban olyan hír is volt, amely a web kitalálójának, *Tim Berners-Lee*-nek sikertelen karácsonyi vásárlásáról szólt); a nagy presztízsű újságok mellékleteiben és a rádiós-tévé honlapokon megjelenő rövidke kulturális, tudományos, vagy sporthírek pedig hátrébb szoríthatják az ezekre specializálódott, de kevésbé népszerű szaklapok informatívabb írásait. Az is előfordul, hogy nem sikerül a Google-nak szétválasztani a cikk szövegét a benne vagy mellette levő reklámoktól és emiatt teljesen más témájú hírek is feltűnnek a találati listákban (pl. az *mp3 lejátszó* kérdésre a tesztelés idején az Origo valamennyi olyan cikke megjelent, amelyen egy „nyerj mp3 lejátszót” hirdetés volt). Az algoritmussal számolt fontosság és a bekerülési dátum szerinti rendezés mellett nagyon hiányzik egy olyan opció is, amellyel a kattintási gyakoriság alapján rendezhetnénk a találatokat, mert az valószínűleg pontosabb képet adna arról, hogy melyek a valóban érdekes közlemények egy-egy témában. Bár ekkor már nyil-

vánvalóan nem érvényesülne a keresőrendszer sokat hangoztatott semlegessége.

4. ábra Egy találati lista fontosság szerint rendezve

- Mivel a gyors- és a részletes kereső is csak az elmúlt egy hónapnyi időszak alatt begyűjtött hírek adatai között keres, a Google 2006 júniusában egy *News Archive Search* nevű keresőfelületet is megnyitott (news.google.hu/archivesearch), amellyel visszamenőleges keresések is elvégezhetők. 2008. szeptember 8-án jelentős előrelépés történt, amikor is elkezdték digitalizált régi újságok adatait is betölteni az archívumba, így akár 200 évre visszamenőleg is lehet már keresni vele. Régi magyar napilapok nincsenek (még?) benne, de az online hírlapjaink egy része akár a kilencvenes évek végéig visszamenően kereshető. Az űrlapot sem fordították még le magyarra, pedig lényegében csak annyiban különbözik a részletes keresőtől, hogy itt lehet szűkíteni a cikk publikálási dátuma, nyelve és ára szerint is (utóbbi a fizetős archívumokra vonatkozik). A találati listánál pedig idősor grafikont is kérhetünk (5. ábra), ami látványosan mutatja, hogy egy adott név vagy téma előfordulási gyakorisága hogyan változott az évek, és az egyes éveken belül pedig a hónapok szerint. A dátumokkal azonban gyakran gondok vannak, mert a hírgyűjtő robot nem mindig tudja megkülönböztetni a hír publikálási dátumát a szövegében előforduló egyéb dátumoktól, vagy a hírt tartalmazó weboldal utolsó módosításának időpontjától. Ezért azután előfordulhat, hogy 1990-es dátumú Index-cikkeket találunk az archívumban, miközben akkoriban nemhogy az *Index* nevű webújság, de még a web sem létezett, sőt még a magyar internethálózat sem, csupán a hírek szövegében vannak 1990-es eseményekre való utalások. Vagy ennek a fordítottja is megeshet: például, hogy 2007-esnek soroltak be egy olyan hírt,

amely valójában 1999-ben jelent meg, csak a weblapon valamilyen (pl. formai) módosítás történt 2007-ben. A publikálási dátum – és a korábban említett cikkírónév – felismerési problémáján a hírszolgáltatók által a cikkek mellé tett szabályos metaadatok segíthetnének, de erre még várni kell, amíg a szemantikus web kellően el nem terjed (és visszamenőlegesen sajnos már az sem segít majd).

5. ábra Az ukrán földgázról szóló hírek megoszlása az archívumban évek szerint, illetve 2008-ban hónapok szerint

Tartalom, minőség

- A találati listák elemzése alapján alkothatunk csak némi képet arról, hogy valójában milyen magyar forrásokat és milyen lefedettségben tartalmaz a hitek.google.hu, mert maga a szolgáltatás nem nyújt semmiféle statisztikát. A *HWSW* magazin újságírója 2009 januárjában végzett el egy ilyen vizsgálatot (hws.w.hu/oldal.php3?cikkid=1068), és akkor úgy találta, hogy a fontos hazai online hírforrások, az eredetileg nyomtatott országos lapok elektronikus kiadásai, továbbá elég sok regionális és néhány határon túli magyar újság, valamint a nagyobb rádió- és tévécsatornák híroldalai egyaránt megtalálhatók az adatbázisban, de elég egyenetlen arányban és változó frissítési gyakorisággal. Akkor még a *Népszabadság* cikkei is visszakereshetők voltak, de februárban már eltűntek a rendszerből, ugyanakkor megjelentek a januárban még hiányolt tenyek.tv2.hu hírei. Akkor az „a” névelőre keresve 109 ezer magyarországi találat volt, ez a szám most 118 ezer, de ha a magyar nyelvre jobban jellemző „hogy” szóra keresünk rá, akkor is több mint 98 ezer találatot kapunk, tehát nagyvonalú becslés-

ként azt mondhatjuk, hogy egy hónap alatt nagyjából 100 ezer hírt gyűjt be a Google a magyar nyelvű forrásokból.

- Hogy ez mennyire fedi le a magyar online média hírtermelését, azt nagyon nehéz megítélni. Némi támpontot adhat az, hogy a legnagyobb magyar tartalomfigyelő szolgáltatás, a *Dolphia* most 3185 forrásból kb. napi 35-40 ezer hírt gyűjt be, de ezeknek csak mintegy hatoda magyar nyelvű, ami így egy hónap alatt nagyjából 180-200 ezer hazai hírt jelent, vagyis a Google Hírek adatbázisának durván kétszeresét. De persze különbség lehet abban, hogy mit tekint „hír”-nek a két szolgáltatás (pl. blogbejegyzések, olvasói hozzászólások, vagy apróhirdetések bekerülnek-e az adattárba?). Azzal kapcsolatban is csak durva becsléseket végezhet a kívülálló felhasználó, hogy egy adott hírforrás termésének hány százalékat indexeli le a Google Hírek? Például a *Magyar Távirati Iroda* honlapja szerint az MTI napi 110-130 belföldi és nagyjából ugyanannyi külföldi hírt tesz közzé, ehhez képest a *source:MTI* keresőkérdés naponként csak 30 és 50 közötti találatot adott a tesztelés időpontjában. Tehát az MTI feltehetően nem ad át minden hírt a Google-nak. Ugyanakkor a *24ora.index.hu* oldalon felsorolt 162 darab március 11-i dátumú hírből 144-et megtalált a *site:index.hu OR site:velvet.hu OR site:totalcar.hu* keresőkérdésre a Google Hírek, vagyis szinte mindet, ha a videós híreket levonjuk a teljes halmazból.
- Ami a frissítés gyakoriságát illeti: a részletes keresővel az utolsó egy órára szűkítve a „hogya” szóra való keresést, hétfőn 18.00 órakor 171 találatot adott a rendszer, köztük néhány olyat is, amelyet 10 percn belül vett fel az adatbázisába. Mivel utóbbiak között volt olyan híroldal, amelyen saját időbélyegző is van, így ellenőrizni lehetett, hogy például a *Szeged Online* hírportálon 17.49-kor megjelent interjút a Google Hírek öt perc múlva begyűjtötte és kereshetővé tette. Ez a gyorsaság természetesen a hírportál saját RSS csatornájának köszönhető, azon át értesült a Google az újdonságról.

Metaadatok, bibliográfiai információk

- A hír főcíme mellett mindig látható a forrás neve és a begyűjtés időpontja; ezeket az adatokat az RSS feed esetében még az a témakör is kiegészíti, amelybe a rendszer a hírt besorolta. Nincs feltüntetve viszont az esetleges alcím, a szerző neve, valamint a cikk tényleges publikálási dátuma, mert ezeket az információkat a Google nem tudja egyértelműen kigyűjteni, ezért pusztán a találati lista vagy az RSS hírcsatorna nem ele-

gendő a cikkek pontos azonosításához. Vagyis például egy forrásjegyzék összeállításakor a találati lista egyszerű átmásolása helyett egyenként el kell látogatni az írárok eredeti lelőhelyére a hiányzó adatokért. Nem szerencsés ilyen szempontból az sem, hogy a Google webes keresőjével ellentétben itt az egyes találatok alatt nem íródik ki az URL cím, így ez a fontos információ szöveggként való másolásakor vagy nyomtatáskor elvész.

- Maga a *hirek.google.hu* honlap nem tartalmaz beágyazott metaadatokat, a szolgáltatás nevét jelző *title* soron kívül.

Hírlista

Honlap: <http://www.hirlista.hu>

E-mail: info@hirlista.hu

Fenntartó: AbsolutioNet Kft., Hírlista.hu Bt.

Értékelés dátuma: 2009. március 16.

Értékelő: Kőrös Kata

Általános értékelés

A *Hírstart* és a *Hírkereső* után Magyarországon harmadikként került a közönség elé a *Hírlista.hu* 2004 augusztusában. Az ingyenes hírgyűjtő oldal és szervereit az *AbsolutioNet Kft.* üzemelteti. A szolgáltatás 22 internetes hírforrás anyagaival indult, mára 71 online forrás napi több mint 1800 hírt teszi elérhetővé egyetlen felületen keresztül. Az oldal más tartalomszolgáltatókkal együttműködve számos egyéb szolgáltatást kínál. E kiegészítők sokféleképpen használható portállá teszik a Hírlistát.

Különböző keresődobozok segítségével programokat választhatunk a *Port.hu*-ról, vagy ingatlanokat az *Ingatlan.com*-ról. Számolást végezhetünk a *Global FX* valutaváltójával, vagy összehasonlíthatjuk az egyes bankok kínálatát a *Privatbankar.hu* révén. Megtekinthetjük a legfrissebb tőzsdei híreket a *Portfolio Financial*, az időjárás-előrejelzést a *Meteo21*, a legfrissebb állásajánlatokat a *Jobline.hu*, a pályázatokat a *pafi.hu*, vagy az aktuális ligaeredményeket az *MLSZ adatbankja* segítségével. Megtaláljuk továbbá a *Prohardver!* hardverajánlóját, a *Vidék íze* receptjeit, a *Port.hu*-ról a napi tévéműsort, és elméletileg lehetőségünk van innen hozzáférni néhány online rádió műsorához is. A kapcsolódó szolgáltatások között találunk

egy *Hasznos holmik* feliratú dobozt, amelyből uniós, közigazgatási portálok, pártok honlapjai, menutrendek, szótárak, telefonkönyvek érhetőek el. A *Hírlista.hu* saját *Hírdoboz* szolgáltatást kínál: egy *iframe* technikával készített alkalmazás segítségével bármilyen portálon ingyen megjeleníthetők a Hírlista legfrissebb hírei. Kiválasztott rovat, illetve kulcsszó szűrésével készített hírdoboz igénylésére is lehetőség van.

Napjainkra egyre több hírgyűjtő oldal közül válogathatunk. A *Hírlista.hu* egyike a színvonalas szolgáltatásoknak, amelyek megkönnyítik a tájékozódást az interneten tömegesen megjelenő híranyagban. Forrásai között a legfontosabb magyarországi napilapok online változatai szerepelnek, sok és sokféle hírt tesznek elérhetővé publikálásukkal lényegében egyidőben.

A tesztelés alapján a következő területek fejlesztése javasolható:

- Tájékoztató.** Az oldal könnyebb használatához a lehetséges funkciókat és a súgót részletesebben bemutató szöveg elengedhetetlen. A közlemények, a médiaajánlat, és a más helyeken előforduló bemutató szövegek aktualizálása pontosabb képet adna a projektről.
- Keresés.** Összetett kereséssel és a meglévő funkciók fejlesztésével a hírek között jobban lehetne tájékozódni. Hasznos volna, ha az archívumban lehetne időtartamra, multimédiás tartalomra szűkíteni, vagy szabad szavas keresést alkalmazni.
- Hozzáadott érték.** Növelné a hírcímek információértékét, ha a rovatba sorolásnál mélyebb tartalmi feltárás társulna hozzájuk, tárgyszavak, speciálisabb kategóriák kapcsolásával, esetleg tematikus hírgyűjtemény kialakításával.
- Hírajánlás.** A jelenlegi *Hírajánlónál* hatékonyabb módszer volna egyes hírekből rövid összefoglalót közölni. Feldobná a folyamatos hírtömeget, ha a listából lehetne kinyitni ajánló ablakokat, vagy csak megtörné a sort egy-egy tipográfiai kiemelt cím.
- Szerkesztés.** Az említett hiányosságok kiküszöböléséhez szigorúbb szerkesztési elvek alkalmazására lenne szükség. Hatalmas munka, de megérné a fáradságot, ha az egyes témák, események különböző forrásokban megjelenő leírásai között kapcsolatot lehetne létrehozni. Sok felesleges hír átböngészését spórolhatná meg így a felhasználó.
- Személyre szabhatóság.** Tematikus RSS-csatornák létrehozásával különböző felhasználók igényeit lehetne hatékonyan kielégíteni. A

kedvenc hírek, témák eltárolása személyesebbé, egyes hírek ajánlása, véleményezése az oldalon keresztül interaktívabbá tehetné a tartalmat.

Részletes értékelés

Felület, használhatóság, segítség

- Az oldal dizájnya egyszerű, a sokféle tartalom és a hosszú hírlista miatt azonban nem könnyű áttekinteni (6. ábra).

6. ábra Minden mai hír a Hírlista.hu nyitóoldalán

- A projektről bemutató szöveget csak elrejtve találunk a lap alján lévő menüsor *Médiaajánlat* pontja alatt. A keresőhöz rövid és érthető, bár a hibás karakterkódolás miatt szinte olvashatatlan súgó tartozik, amely keresési példákat is tartalmaz. A keresőn kívüli funkciók működését csak próbálgatás útján lehet kiismerni.
- Internet Explorer alatt a kurzor mozgatására megjelenő címkék segítik a tájékozódást (e funkció Mozilla Firefox alatt nem működik), de a hírdetések, egyéb szolgáltatások között az ajánlott, vagy a *top* híreket tartalmazó dobozok szinte elvesznek.
- Külön beállítható, hogy hány percenként frissüljön az oldal, és frissítéskor visszalépjene-e a lap tetejére. A frissítés gyakran hosszú másodperceket vesz igénybe, ráadásul a kiválasztott korábbi időszakok helyett visszaugrik a legfrissebb hírekhez.
- Ha megtetszett az oldal, saját e-mailküldő rendszerének segítségével ajánlhatjuk ismerőseinknek, esetleg beállíthatnánk kezdőlapnak, ám ez utóbbi funkció nem működik.
- Az üzemeltető cég logóját a lap alján találjuk. Kapcsolatfelvételt az *Írjon nekünk!* gomb és az

impresszumban található címek segítségével van mód.

Kereső funkciók, találatok

- A honlap fő tartalmát az időrendi sorrendben megjelenő hírcímek adják. A hírgyűjtő oldalakra jellemzően a weblapon csak a címek jelennek meg, a híryanag teljes szövege a címre kattintva az eredeti forrás szerverén olvasható.
- A könnyebb tájékozódás érdekében a cikkeket tizenegy rovatba sorolják: *belföld, külföld, gazdaság, kultúra, informatika, technika-tudomány, sport, autó, bulvár, életmód, publicisztika*. Az időrendben a hírek megjelenési idejének háttérszíne jelöli az egyes rovatokat.
- A navigáció alapja az oldal tetején lévő menüsor. Innen választhatjuk ki a megjelenítendő hírek körét. Alapértelmezetten megjelennek a *Minden mai hír* kategória címei az órák határát jelölve. Egyszerre 120-130 hír olvasható időrendben visszafelé, a korábbiakat a lap alján lévő idődobozokat kiválasztva nézhetjük meg. Az elmúlt 24 óra híreit tekinthetjük meg a „mai hírek” között. A rovatcímekre kattintva, és/vagy az oldalsávon található hírforráslista segítségével szűkíthetjük a találatokat. Ebben a sorrendben a további szűkítés értelmezhető, fordítva viszont újra csak az összes hírt kapjuk az adott rovatból. A *Minden rovat* menüpont egyszerre jeleníti meg rovatonként az utolsó 13-13 hírt, az egyes csoportoktól továbbléphetünk az adott rovat összes hírére. A források szerint itt nem szűkíthetünk.
- A következő menüponttal a multimédiás tartalmakat tudjuk kiszűrni. A *Mai top 100* menüpontja alatt pedig az aznapi száz legolvasottabb hírt találjuk, feltehetőleg népszerűségi sorrendben, bár a toplisták összeállításának elveiről sehol nem tájékoztatnak. A médiaajánlatban található statisztikák forrása miatt a Medián WebAudit sejthető a listák alapjául szolgáló adatok mögött.
- A *Hírchívum* 30 napra visszamenőleg őrzi a címeket. Az egy hétnél régebbi hírek között nem lehet keresni, ezeket csak szűkíteni lehet, naponként, nappal 3 óras vagy éjszaka 6 óras időintervallumonként, rovatonként és hírforrásonként (7. ábra).
- A címlistákban a címek mögött a forrás és a rovat neve található zárójelben, a rovatok esetében csak a forrás, a *6 óra top hírei*, *Napi top 13 hír* és *Heti top 13 hír* esetében pedig a forrás és az időpont.
- A listákban a címeket nem jelölhetjük ki, nem nyomtathatjuk, nem menthetjük el, de az olvasott címek mellett egy pipa jelenik meg.

- A hírek között vagy a teljes weben kereshetünk a főoldalról elérhető gyorskeresővel. A találatok szűkíthetők az egyes rovatok között, és megjelenési idejük szerint az elmúlt 24 óra, 3 nap, vagy 7 nap híreire.
- A kereső nem különbözteti meg az ékezetes, vagy a kis- és nagybetűket. A beírt karaktersort mint önálló szót keresi alapesetben. Pontos kifejezésre keresés az idézőjel, csonkolás a * jel segítségével lehetséges (8. ábra).

7. ábra Egy szűkített lista a Hírchívumban

8. ábra Csonkolt keresés az elmúlt hét hírei között

- A *Súgó* szerint a szóköz VAGY operátorként használható, a tapasztalat viszont azt mutatja, hogy ugyanúgy ÉS-t jelent, mint a *kötelező* jelensű + jel. A - (mínusz) jel viszont valóban meg egyezik az ÉS NEM operátorral.

Tartalom, minőség

- A hírforrások között általános és tematikus hírszolgáltatók egyaránt megtalálhatók. Nagyrészt

magyarországi oldalak, de van közöttük néhány határon túli (kárpátaljai, erdélyi, vajdasági) forrás is.

- A szöveges információt néha képi anyag vagy videó is kiegészíti. A multimédiás tartalmat a cím után egy fényképezőgép-ikon jelzi.
- Főként belföldi, politikai és gazdasági híreket találunk. Jelentős, de arányaiban jóval kevesebb a külföldi és a bulvárhír, közel egyenlő mértékben jelenik meg a kultúra és az informatika, a többi kategória hírei pedig csak kis mértékben tekinthetők meg innen.
- A feldolgozott források száma az indulás óta megháromszorozódott. Az oldal dinamikusan fejlődik, erre utal az is, hogy több forrást találunk, mint ahányat a tájékoztatóban vagy az oldal forráskódjában olvashatunk.
- A címekben, ahogy a *Súgó* szövegében is karakterkódolási hibákat találunk. Különösen a gondolatjel kódolása okoz problémát.
- A kapcsolódó szolgáltatások haszna néha kétségbe vonható. Az online rádióhallgatás nem minden rádiónál szólal meg külön ablakban; van, hogy ugyanabba az ablakba töltődik be, így a híroldalra csak a böngésző vissza gombjával juthatunk.
- A *Privátbankár.hu* keresődobozában hiába határozzuk meg feltételeket, a *Mehet* gombra kattintva, az úrlapon újra be kell állítanunk mindent.
- Bár a médiaigazgató, *Dióslaki Gábor* elmondása szerint* a hírforrásokkal kötött megállapodás értelmében a címeket egészében kell átvenniük, úgy vélem, legalább a hibaüzenetet adó linkek kiszűrésére szükség volna. Ugyanez igaz a kicsit különböző címen megjelent, de azonos hírekre (pl. a *Halálos gázolás egy vasúti átjárónál: öngyilkosság lehetett*, és a *Halálos gázolás egy vasúti átjárónál* című cikkek azonos forrásúak ugyanabban a rovatban). Bár a hiba ilyenkor a hírcímek tulajdonosától származik, de mivel a listázással a hírgyűjtő oldal is felelősséget vállal, a minőségi szolgáltatásnak a gondosabb szerkesztés is része lehetne.
- Csökkentené a redundáns hírek számát, ha az egy forrásból, leggyakrabban az MTI közlése nyomán több hírportálra szó szerint átvett, legfeljebb a címként kiemelt kifejezésekben különböző hírek nem szerepelnének esetenként 4-5 alkalommal egymás után. Különösen feleslegesnek tűnik a többféle forrás például a szerencsejátékok eredményeinek közlésénél.

Metaadatok, bibliográfiai információk

- A híroldal forráskódjában elég sok tartalmi leíró elemet találunk, az üzemeltető cégek neve pél-

dául innen deríthető ki a legkönnyebben. Az érvényesség azonban kétségbe vonható, mert a források és a napi hírek száma már jóval több, mint a *Description* metaadatban feltüntetett.

- Mivel a hírgyűjtő oldal csak címeket közöl, az egyes hírekhez nem járulnak plusz adatok, elérhetőségükön és tágabb témájukon: a rovat névén kívül.
- A kereső fejlesztése és a hírek metaadatokkal való ellátása hozzásegíthetné a felhasználókat a számukra releváns információ hatékonyabb megtalálásához.

Hírstart

Honlap: <http://www.hirstart.hu>
E-mail: hirstart@sanomabp.hu
Fenntartó: Sanoma Budapest Zrt.
Értékelés dátuma: 2009. március 12.
Értékelő: Ternai Zita

Általános értékelés

Az alapvonásából következően statikus *Startlap* 2002-ben indította el új szolgáltatását, a dinamikus tartalmú *Hírstartot*, amely időközben Magyarország egyik legismertebb hírgyűjtő portáljává vált. Az oldal szolgáltatója a *Sanoma Budapest ZRT*. Célcsoportként a 20-50 év közötti, hírzékes korosztályokat jelölik meg, akik a napi munka mellett egy helyen összefoglalva objektívan, naprakészen szeretnének értesülni a világ eseményeiről. A Hírstarton egy helyről érhető el a magyar híroldalak anyagai. Napi 3-4 ezer hír, közel 200 forrásból szemlélve, ötpercenként frissülő tartalommal. A szolgáltatás lényege, hogy a más tartalomszolgáltatók által közzétett anyagokat „mély” hivatkozások (deep-links) útján biztosítja. A hírek többféle téma szerint vannak rendszerezve. Véleményem szerint az átgondolt felépítésű és átszabható kezdőlap sokkal jobban hasonlít egy szerkesztett hírportálra, mint vetélytársaié. Ez annak is köszönhető, hogy az oldal 2008-ban megújult. Az újfajta felhasználói igényekhez igazodva nagyobb szabadságot kapunk a személyre szabható funkciókkal. Egy kat-

* idézi Bóta Barnabás: Személyre szabott hírszolgáltatás (2005. július 12. kedd, 08:45)

A hozzáférés módja:

<http://www.emasa.hu/print.php?id=280> Letöltés ideje: 2008. 03. 15.

tintással választhatunk komolyabb vagy könnyebb hangvételű tartalom között, így más-más témájú hírek dominálnak a nyitólapon. A „Saját Hírlap” kialakításával kiválaszthatjuk, hogy mely források hírei (összesen 385 hírcsatornából) és milyen sorrendben jelenjenek meg a személyes oldalunkon. Ezt a szolgáltatást ideiglenesen bárki kipróbálhatja, de a regisztrált olvasók bárhol, bárhol elérik saját beállított felületüket. Szintén regisztrált felhasználók kiváltsága, hogy értékelhetik az olvasott cikkek minőségét. Ennek alapján a portál egy toplistát közöl a konvencionális, kattintáson alapuló toplistán felül. Regisztrációhoz kötött a *Hírtár* használata is, ahová a rendszer automatikusan elmenti az általunk olvasott cikkeket, két hétig őrzi és visszakereshetővé teszi. A megújult portál olyan hasznos szolgáltatásokkal egészül ki, mint a „Vélemény” rovat, amelyben a hírforrásokból válogatott publikációkat olvashatunk, a szabadszavas hírkereső, a napi időjárás-jelentés vagy az „Önök szerint” doboz, ahol azonnali közvélemény-kutatást végez a rendszer.

A tesztelés során talált hiányosságok a következők:

1. A portált egy olyan multinacionális médiavállalat fejleszti, amelynek több szórakoztató és gazdasági lap, illetve internetes tartalomszolgáltatás is a tulajdonában van. Ez részben meghatározza, hogy mi kerül a hírgyűjtő oldalra. A kiemelt és a vezető híreknél próbálják megtartani a kellő objektivitást, ám az egyes rovatokban előszeretettel emelnek ki Sanoma-lapokat. (Mégis örvendetes az a tény, hogy nem csak a saját érdekkörükbe tartozó anyagokból szemlénéznek.)
2. Időnként nemcsak a fontosnak tűnő hírek kerülnek be – mint például a Google Híreknél –, hanem az adott forrásokból minden. Ennek előnye a gyors hírmozgás; hátránya, hogy nincs idő kivárni a kattintás alapú mérés statisztikáját.
3. Az egyes hírek felsorolása mellett időnként szívesen olvasnánk egy rövid ismertetőt is róluk, mert a címek gyakran félrevezetőek. A Google Híreknél ez megoldott, viszont a Hírstart annyi dobozt jelenít meg, hogy ez méginkább megnövelné az oldal méretét. A népszerű hírgyűjtő portálok közül a *www.ahirek.hu* oldalán találkoztam egy remek megoldással, amit itt is alkalmazhatnának. Ott, ha ráállok egy hír címére, egy buborékban megjelenik egy 1-2 mondatos leírás a hírről. Esetleg egy kép beillesztése is segíthetne a téma behatárolásában. Ha azt olvassuk, hogy meghalt a híres színésznő, vagy, hogy lemondott a miniszterelnök, a semmitmondó cím elle-

nére be tudnánk azonosítani a személyt vagy az országot.

4. A részletes keresőt bővíteni lehetne, egyes mezőket ismételtetővé lehetne tenni, mert kevés szűrési feltétel áll rendelkezésre. A „Keresés a bevezető szövegekben (lead) is” elvileg választható opció, de hibás beállítás miatt mindig a bekapcsolt állapotra ugrik. A találatok rendezésére, mentésére, nyomtatására nincs mód.
5. Érdemes lenne egy olyan elérhetőséget is megadni, ahová a felhasználók elküldhetik ötleteiket, javaslataikat a fejlesztőknek, és mindezt hangsúlyos helyre kitenni.
6. Bizonyos felhasználói rétegnek feltehetően hiányzik – a napjainkban divatos – közösségi élmény. Nem lehet a témákhoz hozzászólni, sehol egy blog, nem tudunk hírt beküldeni.

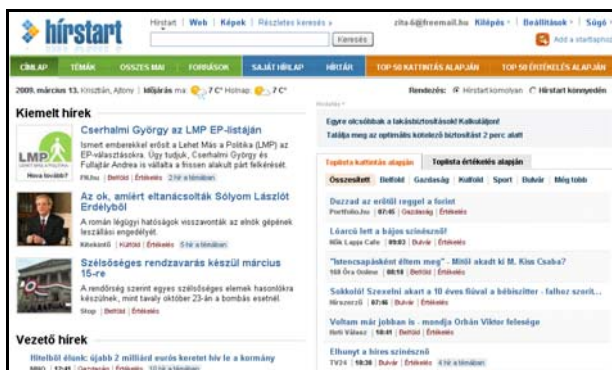
Összegzés: Manapság egyre kevesebben vásárolnak újságot, egyre kevesebben gépelik be valamelyik hírportál nevét, inkább választanak egy számukra szimpatikus hírgyűjtő oldalt, így kényelmesen, egy helyről elérhetnek mindent. Ez a tendencia időnként furcsa helyzeteket teremt. Ha egy cikknek „ütős” címe van, és előkelő helyen szerepel egy hírgyűjtő helyen, óriási nézettséget söpörhet be. Márpedig ki ne törekedne erre? Így fordulhat elő, hogy egy négy soros, semmitmondó hírecskét is nagydobra tudnak verni, elvéve a lehetőséget a releváns találatoktól. Sajnos a bulvár itt is kezd eluralkodni, fokozatosan háttérbe szorítva a komoly híreket. A Hírstart azért nagyszerű, mert a hír címe alatt a hír kategóriája is fel van tüntetve, segítve az első tájékozódást, a téma behatárolását. Az is jó, hogy nemcsak általános, mindenkinek szóló anyagokat gyűjt, hanem az a szűk réteg is megtalálja a számítását, amelyet például az információtechnológia érdekel. Teszi mindezt úgy, hogy a felület megjelenése barátságos és átlátható. Az egyediséget fokoznám még azzal, hogy a gazdasági világválságra való tekintettel létrehoznék egy „jó hírek” rovatot, ahová csak olyan híreket válogatnék, amelyek pozitív kicsengésűek.

Természetesen mindig akadnak ellendrukkerek. Vannak, akik szeretnék, ha beszüntetnék a „nulla forint költségből tartalmat szolgáltatókat, akik számítógépes szoftver segítségével automatikusan gyűjtik ki a különböző portálok híreinek címeit egy oldalra”. Ennek ellentmond az a tény, hogy a Hírstart napi látogatottsága százezer feletti, tehát óriási igény van rá.

Részletes értékelés

Felület, használhatóság, segítség

- A portál külleme sokat változott a megújulás után (9. ábra). Az előző felületről találunk néhány képernyőmentést az epa.oszk.hu/01300/01313/fotok.html URL címen. Az új arculat letisztult, átlátható, társainál sokkal könnyebben áttekinthető felület. Látszik rajta, hogy gondosan meg lett tervezve. A kezdőlap több panelre van osztva, magazinós jellegű megjelenésre törekednek. A menüket a lap tetején helyezték el, ezek állandóan látszanak.

9. ábra A Hírstart nyitólapja

- Tetszik, hogy az oldal testre szabható, alternatívan rendezhető. Alapértelmezettként a „Hírstart komolyan” van beállítva, de egy kattintással átválthatunk a „Hírstart könnyedén” nézetre is. Ekkor az oldal stílusa nem változik, csak a kiemelt hírek mutatnak eltérést. A vezető hírek teljesen mások: az első komoly, klasszikus tematikájú, az utóbbiban sokkal több a bulvártéma. A témák dobozai is eltérő fontossági sorrendben jelennek meg. Míg a komolyabb hangvételnél a *Belföld*, a *Sport* és a *Gazdaság* rovatok szerepelnek az első helyeken, addig a könnyedebb stílusnál a *Bulvár* és az *Életmód* után következik a *Belföld* témakör. Az egyes boxokon belül is van némi különbség, de nem sok, általában csak egy-két hír.
- A szolgáltatás személyre szabása még bővíthető a „Beállítások” menüpont alatt. A fejlesztők tényleg mindenre gondoltak. Kiválaszthatjuk, hogy szeretnénk-e automatikus beléptetést a rendszerbe – természetesen ez a regisztrált felhasználóknak érdekes. Választhatunk, hogy a kattintott cikkek új ablakban nyíljanak-e meg. Ez is nagyszerű lehetőség, így adott esetben egyszerre több cikkel is tudunk foglalkozni.
- A Hírstarthoz elsőrendű súgót készítettek, az összes funkcióhoz tartozik magyarázat. A teszte-

lés során nem találkoztam olyan kérdéssel, amelyre a tájékoztatóban ne kaptam volna választ a honlap felépítésével kapcsolatosan. Mindez világosan van megfogalmazva, hogy a laikus felhasználó is megérthesse. A megoldás frappáns: a címlap van beidézve elhalványított változatban, és azon a megfelelő helyeken narancssárga számok jelzik a kommentárt. Az egyes magyarázatok akkor jelennek meg, ha az egeret a számokra visszük. Természetesen a használati módra a lap tetején fel is hívják a figyelmet. Nem tetszik viszont, hogy a magyarázó szövegek tegezők. Mivel a célcsoportot 20 és 50 év között határozták meg, nem lenne megenyegedett a tegező hangvétel.

- Az oldalhoz tartozik egy szabadszavas kereső és egy részletes kereső is, az oldal felső részén elhelyezve, amelyekhez azonban semmiféle leírás nem készítették. Ez nagy hiányosság!
- A regisztrációt követően már nem csak az utóbbi 90 napra tudunk keresést végezni, mint előtte, hanem az utóbbi egy évre visszamenőleg. Egy archívumnál ez fontos szempont.
- A szolgáltatás iránt egyéb okból érdeklődők számára készült a „Médiaajánlat” menüpont. Itt megtalálhatunk minden háttérinformációt a „termékről”: miért érdemes, illetve mekkora tarifával lehet hirdetni a portálon? Szemléltetésül látogatottsági grafikonokat helyeztek el. A sajtó számára egy termékbemutató diasorozat is készült. Látványosan ellentmond a hirdetésnél feltüntetett „napi közel 200 site-ról szemlézett, átlagosan napi 3000-4500 cikk” mondat, a termékbemutatóban szereplő „közel 100 site-ról szemlézett napi 2600-3000 cikk” állításnak. Az elérhető tartalmak köre az előző mondat alapján határozható be. A témakörök és a hírforrások is fel vannak itt tüntetve.
- A hírgyűjtő oldal Explorer 7.0 és Firefox 6.0 böngészők alatt egyenértékűen használható. Firefoxban megjelenítve azonban hiányzik a „Beállítás kezdőlapnak” opció. A belső hivatkozások helyesen működnek. A Hírstart csak magyarul olvasható, a benne szereplő cikkek is csak magyar nyelvűek. A vezető magyar hírgyűjtő portálokra is ez az irányvonal jellemző. (Egyedül a nemzetközi szintű Google Hírek érhető el még 60 egyéb verzióban.) Az impresszumban egyértelműen fel vannak tüntetve a cég elérhetőségei. Kapcsolattartásra megjelöltek egy e-mail címet is.

Kereső funkciók, találatok

- A hírgyűjtő portálok speciális felépítéséből következik, hogy két részre kell bontani a kereső

elemzését. A hagyományos keresés mellett már a nyitóoldalon megjelenik a hírek felsorolása különböző témák szerinti csoportosításban, ezt tekinthetjük egyfajta böngészésnek, így érdemes erről is szót ejteni. A nyitóoldalon alapesetben 17 doboz látszik. Minden doboz egy-egy átfogó témakört takar (pl. *Vezető hírek*, *Toplista*, *Hírfolyam*, *Gazdaság*, *Bulvár*, *Kultúra*), a téma legfrissebb híreivel. A „Hírfolyam”-ban témától függetlenül jelennek meg a legfrissebb hírek. Ennek következtében egy-egy cikk két helyen is szerepelhet. A dobozra vagy az alján szereplő leírásra kattintva az összes aznapi hírt megtekinthetjük az adott témában. Ekkor jobbról egyenként szerepelnek a hírforrások ugrópontként, a bal panel pedig időrendi sorrendben (legfelül a legfrissebb) mutatja az összes hírt. A nyitóoldalon hiányoltam, hogy a cikkekhez nem olvashatunk bevezető szöveget, de itt kiválaszthatjuk egy pipálással, hogy igényeljük-e. Az „Opciók” nevű funkciót is kipipálhatjuk. A nyitóoldalon nincs választásra lehetőség, ott mindig megjelenik a hírekhez tartozó adathalmaz. Itt, ha nem jelöljük be, csak a hír címe látszik, más esetben a főoldalon megszokott módon a hírek egyéb fontos adatai: a hírforrás (ami egyben hivatkozás is), a rendszerbe kerülés ideje, a hír értékelésének lehetősége és hogy hány hír található a témában. Ez azt jelenti, hogy az adott témában ki van emelve egy bizonyos hír, de jelzi a rendszer, hány másik site írta meg ugyanezt – esetleg más szavakkal. Nagyszerű lehetőség, ha szeretnénk áttekinteni, hogy melyik hírforrás milyen megközelítésben adja le ugyanazt a hírt. A Google News *feature* mechanizmusát átvéve a Hírstart is ügyesen szűr már. A hírek leírása átlátható, mindenre kiterjedő.

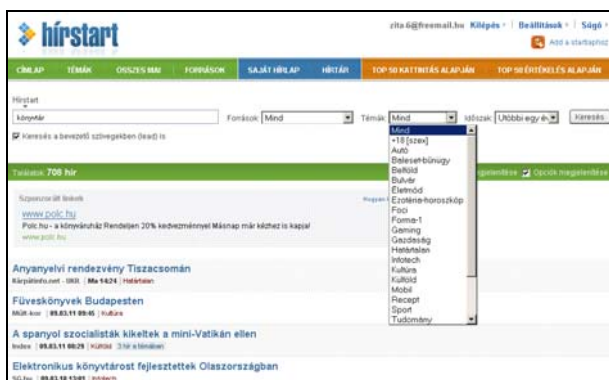
- Az értékelés funkció lehetőségével a Hírstart igyekszik az igényekhez igazítani a kínálatát. A regisztrált felhasználók – röviden vagy részletesen – visszajelzést adhatnak, tetszett-e az olvasott cikk, és ennek tükrében újfajta toplistát is összeállítanak értékelés alapján. A szavazatok objektivitását szerencsésen oldották meg, ugyanaz a felhasználó nem szavazhat kétszer ugyanarra a cikkre. Hiányzik a statisztika; nem mutatja a rendszer, hogy hányan értékelték eddig, csak annyit jelez, hogy az olvasók többségének tetszett/nem tetszett a hír.
- A „Témák” menüpont alatt böngészni tudunk. Betűrendben, tematikus csoportosításban megtekinthetjük a nap összes hírét 15 tárgykörben. Két téma neve nem egyértelmű. A *Gaming*-et nem érti, aki nem tud angolul. Belenéztem a híreibe, mert a *játék* szó nagyon sokrétű. A benne szereplő hírek érintik a játék összes formáját a

szerepjátéktól a számítógépes játékokon át a videóig és a digitális társasjátékokig. A *Határtalan* téma pedig a környező országokban élő, határon túli magyarságról szól. Egyértelműbb megnevezésekre lenne szükség. Az egyes hírek adatai azonosak a dobozoknál leírtakkal.

- A keresőről nem találtam leírást, ez némiképp megnehezíti a pontos keresést a laikus számára. Az egyszerű szövegmezőbe beírva a kifejezést, majd lefuttatva a keresést, a felület automatikusan a részletes keresés űrlapjára változik. Ez így nem elég kidolgozott, hiányoznak a szűkítő feltételek, nehéz specifikus keresést végezni. A rendszer kis- és nagybetűkre nem érzékeny. A szóvégi joker-karakterek (*, ?) használata felesleges, mert a találatok között automatikusan szerepel a beírt betűvel kezdődő összes egyéb szó is. A keresőszavakon belül sem működtek a helyettesítő karakterek. Pontos kifejezésre az idézőjeleket, és a logikai operátorokat sem lehetett megfelelően használni. Egy, a rendszer által értelmezhetetlen próbálgatásom után előugrott egy ablak egy fontos információval, miszerint: „Legalább egy kulcsszót meg kell adni (min. 3 karakter), vagy egyéb keresési feltételt!”. A szabadszavas mező után kiválaszthatjuk egy legördülő menüből, hogy mely forrásból szeretnénk keresni. Alaphelyzetben ez a *Mind*-en áll. A rendszer gyengesége, hogy nem ismételtető ez a mező, tehát egyszerre több forrásban nem kereshetünk: vagy csak egyben vagy mindegyikben. A lenyitható „Témák” menüvel további szűréseket végezhetünk. Az itt felsorolt lista viszont nem azonos a nyitóoldalon lévő „Témák” jegyzékével, holott az lenne a logikus. Itt az átfogó témák mellett egy-egy kisebb, de annál népszerűbb témakör is helyet kapott. Ilyen például a *Sport* mellett a *Video [sport]*, a *Foci* és a *Forma 1*. De a +18 [*szex*] vagy a *Baleset-bűnügy* is szerepel a felsorolásban. Alapértelmezésként itt is a *Mind* van beállítva. Végül szűkíthetjük még a keresést különböző időszakokra is. Csak négy lehetőség van: mai nap, utóbbi 7/30/90 nap. Regisztráltak kiváltsága az egész évre visszamenően történő tallózás. Hasznos lenne, ha egy adott dátumra vagy időintervallumra is engedne keresni a rendszer. Népszerű téma esetében a néhány órás időközönkénti szűkítés lehetősége is elgondolkodtató. Az utolsó beállítási lehetőség a „Keresés a bevezető szövegekben (lead) is”. Programozási hiba lehet, hogy hiába nem pipáljuk ki, mindig bekapcsolódik. És a nagy kérdés: hol keres még? csak a cikk címében? bárhol a cikkben? a cikk törzsében? esetleg az URL címében? vagy egyszerre mindenütt? Erre a kérdésre

sajnos nem kapunk választ. A keresést a *Keresés* gombra kattintva vagy *Entert* ütve lehet indítani. Érdeemes lenne tanulni például a Google Hírektől, ahol még országspecifikus keresést is végezhetünk.

- A találatok a kereső űrlapja alatt jelennek meg (10. ábra). A formátumot a felhasználó választhatja meg. Eldöntheti, hogy a bevezető szöveget és az opciókat is megjeleníti-e. A hírek bibliográfiai leírásának formátuma azonos a témadobozoknál leírtakkal. Mivel ez egy teljes szövegű szolgáltatás, a hír címe egyben utaló magára a cikkre. A hírforrás és a témamegjelölés szintén hivatkozással van ellátva. A találatok számát kiírja a rendszer, de a találati lista nincs megszámozva. Valószínűsítem, hogy a beállított felső korlát 1500. Hogy egy oldalon 15 találatot jelenít meg, csak számolással tudtam megállapítani. Ez a szám nem módosítható, pedig nagyobb egységek előnyösebbek lennének. Az előre/hátra lépést az oldal alján lévő *Első* és *Utolsó* gomb, illetve egy navigációs számsor segíti, ami használhatóbb így, mintha csak egyenként tudnánk lapozni, de ezt a helyzet-meghatározót feltétlenül el kellene helyezni a lap tetejére is. A találatok dátum szerinti sorrendben szerepelnek, a legfrissebb van legelől. Adott napon belül több találat esetén nincs abban logika, hogy mi alapján történik a rendezés, feltételezhető, hogy a beérkező találatok gyorsaságán múlik. Akkor lenne a kereső igazán flexibilis, ha a találatokat többféleképpen tudnánk rendezni. Két példa: a hírek sorrendje abc-ben, vagy dátum szerinti rendezésnél a legrégebbivel kezdve. A lista mentésére, nyomtatására, exportálására sajnos nincs mód, és a korábbi kereséseket sem menti a rendszer.

10. ábra A találatok megjelenése a részletes kereső űrlapján

- Más megközelítésben ugyan, de a „Hírtár” menü a mentés egyfajta módja. Ez a szolgáltatás a

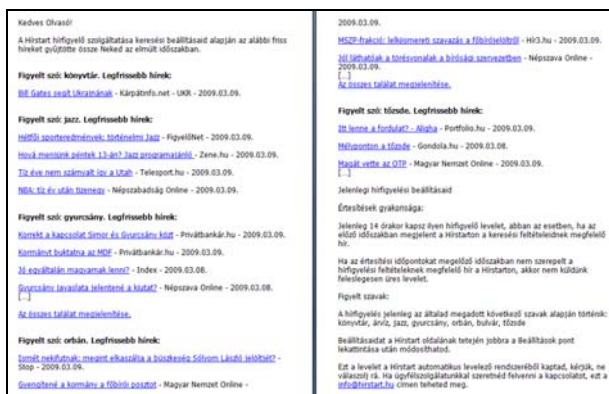
Sanoma kiváló elgondolása. Ide a regisztrált felhasználó által olvasott cikkek kerülnek automatikus elmentésre két szempont alapján. Beállíthatjuk, hogy minden olvasott hír vagy csak az értékelt hír legyen-e elmentve. Szerencsés, hogy a találatokat itt már háromféleképpen tudjuk rendezni: frissek vagy régiek felül, illetve „csak az értékelt híreimet mutasd”. A hírek közötti eligazodásban szabadszavas kereső áll rendelkezésünkre. A hírek két hét után törlődnek, de végleges mentésre is kínál lehetőséget a rendszer. A Hírstartnak ez az oldala bármely gépről elérhető a bejegyzett felhasználóknak, így a személyre szabott listánk mindig hozzáférhető, a személyes oldalépítést nagyban támogatva.

Tartalom, minőség

- Az elérhető tartalmak minden esetben ingyenesen tekinthetők meg. A Sanoma jogi nyilatkozata az „Adatvédelem” és a „Felhasználási feltételek” menükben olvasható. Az oldal ötpercenként frissül. A portál 2008 végén jelentős újításon esett át, amelynek eredménye a barátságos arculat, az objektivitás, a gyakori frissítés, a komplex témák és a személyre szabhatóság. Utóbbit erősíti a fejlesztők legnagyobb újítása, a „Saját Hírlap” létrehozása is. Remek ötlet, hogy a felhasználó a saját ízléséhez igazíthatja a tartalmat néhány perc alatt, ami regisztráció nélkül is használható, és bejelentkezés után bármely gépről elérhetjük (hasonlatos a *Startlap* „Kedvenc linkek” szolgáltatásához). Alapbeállításban 10 hírcsatornából áll (pl. FigyelőNet, Nők Lapja Cafe, vagy a Vezess.hu). Tetszés szerint lehet megszüntetni vagy adni hozzá újakat – jelenleg 385 oldal közül. Ez a portál dinamikusan fejlődő része, tesztelésem ideje alatt is nőtt ez a szám. Öröndetes, hogy azt is meghatározhatjuk, hogy milyen sorrendben szeretnénk megjeleníteni a hírforrásokat. Alapértelmezett a betűrend, de választhatjuk a legújabbakat felülre, vagy a statisztikára alapozott népszerűség szerint kialakuló sorrendet is. Külön kiemelném azt a nagyszerű elgondolást, hogy itt bizonyos hírcsatornák régiók szerint vannak összegyűjtve, például: *[Dél-Alföld] Delmagyar.hu*. Az olvasó könnyedén kiválaszthatja – például a lakhelyéhez közeli – hírcsatornát anélkül is, hogy akár előzetes ismeretei lettek volna róluk.
- A portál RSS szolgáltatással egészül ki, ami napjainkban szinte elengedhetetlen egy jó honlaphoz. Ennek beállítását szintén a „Saját Hírlap” menüben tehetjük meg. Csak be kell írunk az RSS fájl címét. Néhány mondatban össze lehetne foglalni a szolgáltatás lényegét a laikusoknak

és azt, hogy a szabadszöveges mezőbe mi kerüljön és milyen formátumban, legalább egy példával illusztrálva.

- Fontos még megemlíteni a Hírtart másik színvonalas fejlesztését, a „Hírfigyelő”-t. Ezt használat előtt aktiválni kell. A leírásba becsúszott egy helyesírási hiba: „Hírfigyelés aktiválása”. A regisztrációhoz kötött szolgáltatás lényege, hogy a felhasználót leginkább érdeklő témák legfrissebb híreiről rendszeresen e-mailt küldenek. Egyszerre hét különböző szót lehet figyeltetni (11. ábra). A tesztelés alapján megállapítható, hogy itt sem érzékeny kis- és nagybetűkre a rendszer. Jó lenne többtagú kifejezéseket is engedélyezni, mert a program csak egy szóra enged szűrni. Négy időpont közül lehet kiválasztani, hogy a nap mely szakában szeretnénk az értesítőt megkapni. Ha nincs releváns találat, természetesen nem küldenek levelet.

11. ábra A Hírfigyelő szolgáltatás napi értesítője

Metaadatok, bibliográfiai információk

- A portál meglehetősen kevés metaadattal van ellátva. A *title* mező ki van töltve: a *Hírtart* megnevezés mellett mindenütt szerepel az aktuális oldal azonosítására szolgáló leírás és rövid értelmezés (pl. *Hírtár – Amit mostanában olvastál*). Az *author* mezőben a *Webstar csoport*-ot jelölik meg. Az oldal UTF-8 karakterkódolású. A Hírfigyelő szolgáltatáshoz általam beírt ékezetes szavak hibásak az oldal forrásában: a *könyvtár* szó megjelenése például *klu00f6nyvt\u00e1r*.

Beérkezett: 2009. III. 17-én.

Drótos László
 az Országos Széchényi Könyvtár Magyar Elektronikus Könyvtár Osztályán főkönyvtáros.
 A Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület elnökségi tagja.
 E-mail: mekdl@iif.hu

Kőrös Kata
 az ELTE BTK ötödéves Informatikus könyvtáros szakos hallgatója.
 E-mail: koroskata@gmail.com

Ternai Zita
 könyvtári informatikus.
 E-mail: zita-6@freemail.hu

Valósággá válhat az ingyenes PC álma

Belátható időn belül érkehetnek az ingyenes személyi számítógépek – erre számít *Jim Zemlin*, a *Linux Foundation* igazgatója. A mobiltelefonok is annak köszönhetőek gyors sikerüket, hogy az előfizetési csomagok részeként kínált ingyenes készülékek meghódították a nagyközönséget. Valami hasonlóra pedig a PC szegmensén belül is sor kerülhet. Zemlin példaként említette az AT&T szolgáltatót, amely a tengerentúlon már most is mindössze 50 dollárért hajlandó kiegészíteni egyes csomagjait egy netbook-készülékkel, innen pedig csak egyetlen további lépésre van szükség az ingyenesség eléréséhez. A szoftveres oldalon pedig a Linuxra támaszkodhatnánk, hiszen bár sokan még mindig idegenkednek az alternatív platformtól, ezt milliók veszik nap mint nap igénybe a laptopokon, a Google kereséseken, illetve egyéb rendszeren keresztül. Ezzel egy időben a személyi számítógépek és a mobiltelefonok összeolvadását figyelhetjük meg egyre inkább, ennek ékes bizonyítéka az iPhone megjelenése és sikere. Ez az igazgató szerint már inkább egy PC-re hasonlít, miközben jóval olcsóbb, mint az 1000 dollárt kóstáló Thinkpad PC-k.

Azt még megjósolni sem lehet, hogy mikor érkezhünk el a fent vázolt fontos mérföldköhöz, ám kétségtelen, hogy az olcsó netbook- és nettop-készülékek, valamint az okos telefonok terjedése ebbe az irányba mutat.

/SG.hu Hírlevél, 2009. július 27. – Gyurkity Péter, <http://www.sg.hu>

(SZP)